

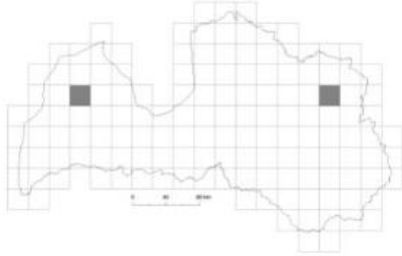
Piezīmes un atsauces valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1936
Sugas nosaukums	<i>Anthrenochernes stellae</i>
Eksperts	Maksims Balalaikins
Darbs pabeigts	15.01.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Dobumu māņskorpions <i>Anthrenochernes stellae</i> ir iekļauts BD II un IV pielikumā, kas nozīmē, ka šī suga ir ES interešu sfērā un tās saglabāšanai ir nepieciešams stingrs aizsardzības režīms (DU Dabas izpētes un vides izglītības centrs 2023).</p> <p>Dobumu māņskorpions apdzīvo platlapju koku dobumus un mēdz būt sastopams gan vecos lapkoku mežos, gan uz atsevišķi stāvošiem kokiem atklātā ainavā (parkveida pļavās, alejās u.c.). Šīs sugas īpatņi dzīvo vecu ozolu, liepu, apšu koku dobumos, nedaudz mitros un irdenos koksnes trūdās, bet var apdzīvot arī resnākus zarus, pat tādus, kas nokrituši (Vilks et al., 2015). Apdzīvo dobumu trūdās, it īpaši, ja dobumā ir putnu, sīko zīdītāju, lapseņu, bišu, skudru ligzdas, citu kukaiņu paliekas. Saules apspīdētie dobumainie koki ir uzskatāmi par labvēlīgākiem kā meža koki. Suga parasti apdzīvo teritorijas ar ilgstošu lapkoku kontinuitāti (Gärdenfors, Wilander 1995, Molander 2012). Raksturīgi, ka piemērotā mikrobiotopā (dobumā) var atrasties daudz vienas sugas īpatņu visās attīstības stadijās. Visas attīstības stadijas arī ziemo. Īpatņi izplatās forēzijas ceļā, piestiprinoties lidojošiem saproksilofāgiem kukaiņiem (Vilks et al., 2015). Latvija atrodas uz sugas areāla Z robežas (Gärdenfors, Wilander 1995, Molander 2012). Atbilstoši ziņojumam Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā (novērtējums par 2013.–2018. gadu), dobumu māņskorpiona sastopamības areāls, populācijas lielums un nākotnes perspektīvas ir novērtētas kā nezināmas.</p> <p>Dobumu māņskorpions pirmo reizi Latvijā konstatēts 1999. gadā Moricsalas dabas rezervātā (Jansson 2002).</p> <p>2007. gada BD 17. panta ziņojumā populācija bija norādīta atradnēs – kopumā divas atradnes. Sugas izplatība bija noteikta visā Latvijas teritorijā (1., 2. attēls).</p>

Data		Comments/Guidelines for reporting data
National Level		
Species code	1936	<i>Anthrenochernes stellae</i>
Member State	LV	
Biogeographic regions concerned within the MS	BOR	
Range	64589 km ²	
Map		

Biogeographic level (complete for each biogeographic region concerned)	
Biogeographic region	BOR
Published sources	Jansson N. 2002. Oaks, lichens and beetles on Moricsala island in Latvia – an ecological approach. 14 pp.+ 3 appendices.
Range	
Surface area	64589 km ²
Date	2006
Quality of data	1 = poor
Trend	X = unknown
Trend-Period	2000-2006
Reasons for reported trend	Not applicable
Population	

1. attēls. Dobumu māņskorpiona sastopamības areāls Latvijā saskaņā ar BD 17. panta ziņojumu 2007. gadā.

Annex B	
Distribution map	
Population size estimation	2 localities
Date of estimation	2006
Method used	1 = based on expert opinion
Quality of data	1 = poor
Trend	X = unknown
Trend-Period	2000-2006
Reasons for reported trend	Not applicable
Justification of % thresholds for trends	Only accidental data has been obtained.
Main pressures	160 General Forestry management 166 Removal of dead and dying trees
Threats	160 General Forestry management 166 Removal of dead and dying trees
Habitat for the species	Dead and dying deciduous trees with hollows
Area estimation	Much more than 50 km ²
Date of estimation	2006
Quality of data	2 = moderate
Trend	0 = stable
Trend-Period	2000-2006
Reasons for reported trend	6 = other (Lack of data. The species could have wide distribution in Latvia as appropriate habitats – hollow trees are numerous in Latvia. Estimation is based on comparison with <i>Osmoderma eremita</i> distribution.)
Future prospects	1 = good prospects

2. attēls. Dobumu māņskorpiona atradnes Latvijā saskaņā ar BD 17. panta ziņojumu 2007. gadā.

Saskaņā ar sugas izvērtējumu pēc IUCN kritērijiem (Cera 2021) laika posmā no 2013. gada līdz 2021. gadam dobumu māņskorpions konstatēts

10 vietās: divas atradnes – Moricsalas dabas rezervātā, divas – Pededzes upes ielejā, Tērvetē, netālu no “Zemzaru” mājas, Ķemeru nacionālajā parkā Kaņiera ezera staigāņu mežos, netālu no Lobes un Pācē (3. attēls).

3. attēls. Dobumu māņskorpiona atradnes IUCN izvērtējuma formā uz 2021. gadu (Cera 2021).

Pašreiz spēkā esošā dobumu māņskorpiona monitoringa metodika *Natura 2000* teritorijās Latvijā nesniedz datus par sugas populācijas lielumu, kā arī sugas apdzīvoto koku identificēšana ir sarežģīta.

Situācijas uzlabošanai laika periodā no 2022. līdz 2023. gadam tika īstenots LVAf finansētais projekts “Inovātīvu metožu aprobācija lapkoku praulgrauža un dobumu māņskorpiona monitoringam” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/38/2022). Minētajā projektā tika aprobētas inovatīvas metodes dobumu māņskorpiona monitoringam, kas ļautu nākotnē iegūt objektīvus datus par mērksugas populāciju stāvokli Latvijā.

Saskaņā ar projekta rezultātiem dobumu māņskorpiona monitoringā ir nozīmīgi kartēt sugai piemērotos kokus un izmantot ģenētiskās metodes (vides DNS iegūšanai). Jaunu metožu ieviešana nākotnē ļaus izteikt FRP sugai piemēroto mikrobiotopu – dobumaino koku – izteiksmē, kas uzskatāma par precīzāku vienību.

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	1999 Sugas pirmais novērojums Latvijā (Jansson 2002).
	Popunit	loc (atradne)
	Min	1 (Jansson 2002)
	Max	1 (Jansson 2002)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
HDV	Popunit	loc. (atradne)
	Quality & Date	P (2006)
	Min	2
	Max	2
	Trend period	1993–2006
	Trend	X
	Mag_min	4,8
	Mag_max	2,8
	Habitat period	M (2006)
	Trend	=
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	2 Atbilstoši 2007. gada BD 17. panta ziņojumā sniegtajai informācijai.
	Max_final	2
	Trend 1993–2006	S
CV	Date	2013–2018
	Popunit	grids 1x1 (1 x 1 km kvadrātu tīkls)
	Min	na
	Max	na
	Value	1
	Type	minimum Eksperta vērtējums.
	Popunit_alt	na
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	na
	Method	estimateExpert
	Trend period	2007–2018
	Trend	Unk (nezināms)
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	estimateExpert (eksperta vērtējums)
	Habitat period	2007–2018
	Trend	Unk (nezināms)
	Method	estimateExpert
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	6 Sugas izvērtējums pēc IUCN kritērijiem 17.11.2021. (I. Cera), pilnīgākie pašreiz pieejamie dati.
	Max_final	6 Sugas izvērtējums pēc IUCN kritērijiem 17.11.2021. (I. Cera), pilnīgākie pašreiz pieejamie dati.
	Trend 2007–2018	S (stabils)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRR	
REF	Area	64589 km ²
	Period	1999
HDV	Area	64589 km ²
	Quality & period	P (2006)
	Trend	X
	Magnitude	na
	Area_final	64589 km ²
	Trend 1993–2006	Stable
CV	Area	3134 km ²
	Period	2007–2018
	Trend	Unk (nezināms)
	Trend_method	absentData (trūkst datu)
	Area_final	64589 km ² Sugas dzīvotne – parkveida pļavas un ganības – sastopama visā Latvijas teritorijā, līdz ar to arī sugas sastopamība iespējama visā teritorijā. Sastopamības precizēšanai trūkst pētījumu..
	Trend 2007–2018	Stable (stabils)
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	1. variants. REF, HDV un CV datu izmaiņas nav saistāmas ar populācijas izmaiņām, bet ar izpētes līmeņa pieaugumu.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants. Abos laika nogriežņos aplūkojamais parametrs nav mainījies.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Cera I. 2021. Dobumu mānšskorpiona *Anthrenochernes stellae* novērtējuma forma, izmantojot IUCN kritērijus un vadlīnijas.

Daugavpils Universitātes Dabas izpētes un vides izglītības centrs 2023. LVAF projekta “Inovatīvu metožu aprobācija lapkoku praulgrauža un dobumu māņskorpiona monitoringam” (projekta reģistrācijas Nr. 1-08/38/2022) atskaite.

Gärdenfors U., Wilander P. 1995. Ecology and phoretic habits of *Anthrenochernes stellae* (Pseudoscorpionida, Chernetidae). - Bulletin of the British Arachnological Society 10: 28-30.

Jansson N. 2002. Oaks, lichens and beetles on Moricsala island in Latvia – an ecological approach. pp. 43 + 17 appendices

Vilks K., Kalniņš M., Pilāte D., Spuņģis V., Rudzīte M. 2015. Latvijā sastopamās Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas. Rīga, 2015. 96 lpp.

Molander 2012. Inventering av hålträdsklokrypare (*Anthrenochernes stellae*) i Lunds stadspark 2012. Mikael Lunds kommun Tekniska förvaltningen Park- och naturkontoret, 22 pp.